

31996F0196

13.3.1996

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 63/2

WSPÓLNE STANOWISKO**z dnia 4 marca 1996 r.****określone przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie jednolitego stosowania definicji pojęcia „uchodźca” w art. 1 Konwencji genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców**

(96/196/WSiSW)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. K.3 ust. 2 lit. a),

a także mając na uwadze, co następuje:

na mocy art. K.1 Traktatu polityka azylowa jest uważana za przedmiot wspólnego zainteresowania;

na posiedzeniu w Strasburgu w dniach 8 i 9 grudnia 1990 r. Rada Europejska postawiła za cel harmonizację polityki azylowej Państw Członkowskich, co rozwinięto na posiedzeniach Rady Europejskiej w Maastricht w dniach 9 i 10 grudnia 1991 r., w Brukseli w dniach 10 i 11 grudnia 1993 r. oraz w komunikacie Komisji w sprawie polityki imigracyjnej i azylowej z dnia 23 lutego 1994 r.;

podkreślając wagę, z jaką Państwa Członkowskie, wierne ich wspólnej tradycji humanitarnej, przywiązują do zagwarantowania właściwej ochrony uchodźcom zgodnie z postanowieniami Konwencji genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców, zmienionej Protokołem nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r., zwanej dalej „Konwencją genewską”;

uznawszy, że Podręcznik Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) jest cenną pomocą dla Państw Członkowskich w określeniu statusu uchodźcy;

zharmonizowane stosowanie kryteriów określających status uchodźcy stanowi podstawę do harmonizacji polityki azylowej Państw Członkowskich,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE STANOWISKO:

— Niniejszym zatwierdza się określone poniżej wytyczne stosowania kryteriów uznania i przyjmowania uchodźców.

— Wytyczne te podaje się do wiadomości organów administracyjnych odpowiedzialnych za przyznanie statusu uchodźcy, z zaleceniem przyjęcia ich za podstawę, bez uszczerbku dla orzecznictwa Państw Członkowskich w sprawach azylu i ich odpowiednich przepisów konstytucyjnych.

— Niniejsze wspólne stanowisko przyjmuje się w granicach konstytucyjnych uprawnień rządów Państw Członkowskich; nie wiąże władz ustawodawczych ani nie wpływa na decyzje organów sądowych Państw Członkowskich.

— Rada przegląda stosowanie wytycznych raz w roku i w miarę potrzeby przystosowuje je do nowych okoliczności we wnioskach o azyl.

1. Uznanie za uchodźcę

Ustalenie statusu uchodźcy opiera się na kryteriach, zgodnie z którymi właściwe władze krajowe podejmują decyzję o przyznaniu ubiegającemu się o azyl ochrony przewidzianej Konwencją genewską. Niniejszy dokument odnosi się do stosowania kryteriów określonych w art. 1 Konwencji genewskiej. W żaden sposób nie wpływa on na warunki, na jakich Państwo Członkowskie może, zgodnie z jego prawem krajowym, zezwolić danej osobie na pobyt na jego terytorium, jeżeli jej bezpieczeństwo lub jej nietykalność cielesna byłyby zagrożone w przypadku powrotu do swojego kraju z powodu okoliczności nieobjętych Konwencją genewską, ale które stanowiłyby przeciwwskazania do odesłania jej do jej kraju pochodzenia.

2. Indywidualne lub zbiorowe ustalenie statusu uchodźcy

Każdy wniosek o azyl rozpatruje się na podstawie przedstawionych stanów faktycznych i okoliczności osobno dla każdego przypadku, biorąc pod uwagę obiektywną sytuację, jaka ma miejsce w kraju pochodzenia.

W praktyce może się zdarzyć, że na prześladowania narażona jest cała grupa osób. Również w takich przypadkach wnioski rozpatruje się indywidualnie, jednakże w szczególnych przypadkach rozpatrywanie to może zostać ograniczone do ustalenia, czy jednostka przynależy do takiej grupy.

3. **Ustanowienie dowodów wymaganych do przyznania statusu uchodźcy**

Czynnikiem rozstrzygającym o przyznaniu statusu uchodźcy zgodnie z Konwencją genewską jest zaistnienie uzasadnionych obaw przed prześladowaniem z powodów rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej. Kwestię, czy obawa przed prześladowaniami jest uzasadniona, ocenia się, biorąc pod uwagę okoliczności każdego przypadku. Dowody potrzebne do oceny prawdziwości przedstawionych stanów faktycznych i okoliczności przedstawia ubiegający się o azyl. Należy przez to rozumieć, że gdy tylko wiarygodność deklaracji ubiegającego się o azyl zostanie dostatecznie ustalona, nie ma potrzeby poszukiwania szczegółowego potwierdzenia przedstawionych stanów faktycznych i jeżeli nie ma poważnych powodów, aby postąpić inaczej, wszelkie wątpliwości powinny rozstrzygać się na korzyść ubiegającego się o azyl.

Fakt, że jednostka była już przedmiotem prześladowania lub bezpośrednich gróźb prześladowania poważnie wskazuje na ryzyko prześladowania, chyba że od tego czasu w jej kraju pochodzenia lub w jej stosunkach z jej krajem pochodzenia miała miejsce znacząca zmiana okoliczności.

Fakt, że jednostka przed jej wyjazdem z jej kraju pochodzenia nie była przedmiotem prześladowania lub bezpośrednio zagrożona prześladowaniem nie oznacza *per se*, że nie może w postępowaniu azylowym dowodzić istnienia uzasadnionych obaw przed prześladowaniem.

4. **„Prześladowanie” w rozumieniu art. 1A Konwencji genewskiej**

Termin „prześladowanie”, tak jak jest używany w niniejszym dokumencie, pochodzi z art. 1 ust. A Konwencji genewskiej.

Termin ten nie jest zdefiniowany w Konwencji. Nie można również znaleźć powszechnie uznanej definicji ani we wnioskach Komitetu Wykonawczego UNHCR, ani literaturze prawniczej na ten temat. Wytyczne zawarte w niniejszym dokumencie nie stanowią definicji.

Jednakże ogólnie uznano, że aby zaistniało „prześladowanie” w rozumieniu art. 1 ust. A, doznane cierpienie lub obawy muszą:

- być dostatecznie poważne, z ich istoty lub przez powtarzalność: muszą stanowić podstawowy atak na prawa człowieka, na przykład na życie, wolność, netykalność cielesną lub w świetle wszystkich okoliczności faktycznych sprawy wyraźnie uniemożliwiać osobie, która ich doznała, dalszy pobyt w jej kraju pochodzenia ⁽¹⁾, oraz

- wynikać z powodów wymienionych w art. 1A: rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych. Powody prześladowań mogą się ze sobą pokrywać i często kumulują się, dotycząc tej samej osoby. Jest obojętne, czy te powody są rzeczywiste, czy tylko przypisane danej osobie przez prześladowcę.

Kilka rodzajów prześladowań może występować równolegle i zespół takich przypadków, z których każdy z osobna nie stanowi prześladowania, może, zależnie od okoliczności, stanowić faktyczne prześladowanie lub być potraktowane jako poważne podstawy do obaw przed prześladowaniem.

W poniższych zasadach ogólnych termin „prześladowanie” należy rozumieć w odniesieniu do niniejszego punktu.

5. **Źródła prześladowań**

5.1. *Prześladowanie przez państwo*

Prześladowanie jest zazwyczaj działaniem organu państwowego (państwa centralnego lub państw federacyjnych, władz regionalnych lub lokalnych), niezależnie od jego statusu w prawie międzynarodowym lub działania partii, lub organizacji kontrolujących państwo.

Niezależnie od przypadków, w których prześladowanie przybiera formy użycia brutalnej siły, może ono także przybierać formę środków administracyjnych i/lub sądowych, które mają znamiona legalności i użyte są niezgodnie z ich przeznaczeniem w celu prześladowania lub stosowane są z naruszeniem prawa.

5.1.1. Środki prawne, administracyjne i policyjne

a) *Środki ogólne*

Władze publiczne państwa są czasami zmuszone do stosowania ogólnych środków w celu utrzymania porządku publicznego, ochrony bezpieczeństwa państwowego, zachowania zdrowia publicznego itp. W

⁽¹⁾ Niniejsze sformułowanie nie narusza pkt 8: „czy dana osoba nie może znaleźć skutecznej ochrony w innej części swojego własnego kraju...”.

razie konieczności środki takie mogą obejmować ograniczenia niektórych swobód. Może im również towarzyszyć użycie siły, ale takie ograniczenia ani użycie siły, same w sobie, nie stanowią dostatecznych podstaw do przyznania statusu uchodźcy jednostkom, wobec których takie środki są stosowane. Jednakże jeśli okaże się, że środki te są stosowane w sposób dyskryminacyjny z jednego lub więcej powodów wymienionych w art. 1A Konwencji genewskiej i mogą mieć wystarczająco poważne konsekwencje, mogą wywołać uzasadnione obawy przed prześladowaniem w stosunku do części osób, które są ofiarami ich niewłaściwego stosowania. W szczególności takim przypadkiem jest sytuacja, gdy środki ogólne służą za kamuflaż dla środków indywidualnych skierowanych przeciwko osobom, którym władze są skłonne zagrażać z powodów wymienionych w art. 1A.

b) **Środki skierowane przeciwko niektórym kategoriom**

Środki skierowane przeciwko jednej lub wielu określonym kategoriom ludności mogą być prawnie usankcjonowane w społeczeństwie, nawet jeżeli powodują szczególny ucisk lub ograniczenia niektórych swobód.

Jednakże mogą być one uważane za środki uzasadniające obawy przed prześladowaniem, szczególnie gdy cel, do którego zmierzają, jest potępiany przez wspólnotę międzynarodową lub gdy są wyraźnie niewspółmierne do zamierzonych celów albo też gdy ich wprowadzenie prowadzi do poważnych nadużyć mających na celu traktowanie niektórych kategorii w sposób inny i mniej korzystny niż całej ludności.

c) **Środki indywidualne**

Każdy środek administracyjny podjęty wobec jednostki, bez względu na przesłanki interesu ogólnego z tym związane, z powodów wymienionych w art. 1A, który jest wystarczająco groźny w świetle kryteriów wymienionych w pkt 4 niniejszego wspólnego stanowiska, może być uważany za prześladowanie w szczególności, gdy jest zamierzony, systematyczny i trwały.

Dlatego ważne jest, aby brać pod uwagę wszystkie okoliczności towarzyszące środkowi indywidualnemu, zgłoszone przez ubiegającego się o azyl w celu stwierdzenia, czy jego obawy przed prześladowaniem są uzasadnione.

We wszystkich wymienionych wyżej przypadkach należy rozważyć, czy jest skuteczny środek prawny lub środki, które położyłyby kres nadużyciom. Co do zasady, na prześladowanie wskazuje fakt, że brak jest środków odwoławczych, lub jeżeli środki odwoławcze istnieją, to dana jednostka lub jednostki są pozbawione dostępu do nich, lub fakt, że decyzje właściwego organu nie są bezstronne (patrz ppkt 5.1.2) lub są nieskuteczne.

5.1.2. **Dochodzenie sądowe**

O ile dochodzenie lub wyroki sądowe noszą znamiona legalności, mogą stanowić prześladowanie, gdy zawierają element dyskryminacyjny i gdy są wystarczająco poważne w świetle kryteriów określonych w pkt 4 niniejszego wspólnego stanowiska. Ma to miejsce w szczególności w następujących przypadkach:

a) **Dyskryminacyjne ściganie**

Dotyczy to sytuacji, w której przepis prawa karnego ma zastosowanie do wszystkich, w której jednakże tylko niektóre osoby są ścigane z powodu cech mogących doprowadzić do przyznania statusu uchodźcy. Dlatego podstawą uznania osoby za uchodźcę jest element dyskryminacyjny w realizacji polityki w kwestii ścigania.

b) **Dyskryminacyjne karanie**

Kara lub jej groźba wynikająca z powszechnie obowiązującego przepisu prawa karnego jest dyskryminacyjna, jeżeli osoby, które naruszają prawo, są karane, ale niektóre osoby są surowiej karane z powodu cech mogących doprowadzić do przyznania statusu uchodźcy. Podstawą jest element dyskryminacyjny w wymierzonej karze. W przypadku wyroku niewspółmiernego można domniemywać istnienie prześladowania, pod warunkiem że istnieje związek z jednym z powodów prześladowania określonym w art. 1A.

c) **Naruszenie przepisu prawa karnego w związku z powodami prześladowania**

Umyślne naruszenie przepisu prawa karnego, zarówno obowiązującego powszechnie, jak i w stosunku do niektórych kategorii osób, w związku z powodami prześladowania musi wyraźnie być spowodowane wypowiedziami lub uczestnictwem w niektórych rodzajach działalności w kraju pochodzenia lub być obiektywnym następstwem cech ubiegającego się

o azyl, mogących doprowadzić do przyznania statusu uchodźcy. Decydującymi czynnikami są natura kary, surowość kary w stosunku do popełnionego przestępstwa, system prawny i sytuacja respektowania praw człowieka w kraju pochodzenia. Należy rozważyć, czy umyślne naruszenie przepisu prawa karnego może zostać uznane za nieuniknione, biorąc pod uwagę indywidualną sytuację danej osoby i sytuację w kraju pochodzenia.

5.2. Prześladowanie przez strony trzecie

Uważa się, że prześladowanie przez strony trzecie wchodzi w zakres Konwencji genewskiej, w przypadku gdy wynika z jednego z motywów wymienionych w art. 1 ust. A Konwencji, ma charakter indywidualny i jest popierane lub dozwolone przez władze. W przypadku gdy władze publiczne powstrzymują się od działania, takie prześladowanie powinno spowodować indywidualne zbadanie każdego wniosku o przyznanie statusu uchodźcy, zgodnie z krajową praktyką sądową, ze szczególnym uwzględnieniem faktu, czy zaniechanie działania było umyślne, czy nie. W każdym razie zainteresowane osoby mogą kwalifikować się do właściwych form ochrony na mocy prawa krajowego.

6. Wojna domowa i inne wewnętrzne lub ogólne konflikty zbrojne

Odniesienie do wojny domowej, konfliktu zbrojnego wewnętrznego lub ogólnego i niebezpieczeństwa, jakie za sobą pociągają, same w sobie nie są podstawą do przyznania statusu uchodźcy. We wszystkich przypadkach obawy przed prześladowaniem muszą wynikać z jednego z motywów wymienionych w art. 1A Konwencji genewskiej i mieć charakter indywidualny.

W takich sytuacjach prześladowanie dokonywane przez legalne władze lub strony trzecie przez te władze popierane lub tolerowane, lub władze *de facto* kontrolujące część terytorium, na której państwo nie może udzielić ochrony swym obywatelom.

Zasadniczo użycie sił zbrojnych nie stanowi prześladowania, w przypadku gdy jest zgodne z międzynarodowymi zasadami wojennymi i uznaną w świecie praktyką, jednakże stanowi prześladowanie, w przypadku gdy na przykład władza ustanowiona jest na szczególnym obszarze i jej ataki wobec przeciwników lub wobec ludności spełniają kryteria wymienione w pkt 4.

W innych przypadkach na mocy ustawodawstwa krajowego można zapewnić inne formy ochrony.

7. Powody prześladowania

7.1. Rasa

Pojęcie rasy należy rozumieć w szerokim znaczeniu i powinno ono obejmować przynależność do różnych grup etnicznych. Jako regułę należy uznać, że prześladowanie wynika z powodów rasowych, w przypadku gdy prześladowca traktuje ofiarę swojego prześladowania jako przynależącą do innej grupy rasowej niż jego własna, z powodu rzeczywistej lub domniemanej różnicy i stanowi to powód jego działania.

7.2. Religia

Pojęcie religii może być rozumiane w szerokim znaczeniu i obejmować wierzenia teistyczne, nieiteistyczne i ateizm.

Prześladowanie z powodów religijnych może przybierać różne formy, takie jak całkowity zakaz praktyk i nauczania religijnego czy ostre środki dyskryminujące wobec osób przynależących do określonej grupy religijnej. Aby uznać, że występuje prześladowanie, doznane krzywdy i szkody muszą być dostatecznie poważne w świetle kryteriów określonych w pkt 4 niniejszego wspólnego stanowiska. Taka sytuacja może wystąpić, w przypadku gdy poza środkami niezbędnymi do utrzymania porządku publicznego państwo zabrania i karze za działalność religijną, nawet w życiu prywatnym.

Prześladowanie z powodów religijnych może również wystąpić, w przypadku gdy takie szkody skierowane są do osoby, która nie chce być wyznawcą żadnej religii, odmawia przyjęcia szczególnej religii lub nie chce uczestniczyć we wszystkich lub w części ceremonii i zwyczajów związanych z daną religią.

7.3. Narodowość

Pojęcie to nie powinno ograniczać się wyłącznie do pojęcia obywatelstwa, ale powinno również obejmować przynależność do grupy, określoną przez jej kulturą lub językową tożsamość, lub jej związki z ludnością innego państwa.

7.4. Poglądy polityczne

Posiadanie poglądów politycznych odmiennych od poglądów rządu samo w sobie nie jest wystarczającym powodem do uzyskania statusu uchodźcy; składający wniosek musi wykazać, że:

- władze wiedzą o jego poglądach politycznych lub mu je przypisują,
- władze nie tolerują tych poglądów,
- w danej sytuacji, w jego kraju, za posiadanie takich poglądów mógłby być prześladowany.

7.5. Grupa społeczna

Określona grupa społeczna zazwyczaj obejmuje osoby z tego samego środowiska, z tymi samymi zwyczajami lub tym samym statusem społecznym itp.

Obawy przed prześladowaniem przytoczone w tym podtytule często mogą pokrywać się z obawami przed prześladowaniem z innych powodów, na przykład z powodu rasy, religii lub narodowości.

Przynależność do grupy społecznej może być łatwo przypisana przez prześladowcę osobie lub grupie, która jest ofiarą prześladowania.

W pewnych przypadkach grupa społeczna mogła nawet nie istnieć poprzednio, ale można ją określić ze względu na wspólne cechy osób, które są ofiarami prześladowań, ponieważ prześladowca uznaje je za przeszkodę w osiągnięciu swoich celów.

8. Zmiana miejsca pobytu w ramach kraju pochodzenia

W przypadku gdy okazuje się, że prześladowanie jest wyraźnie ograniczone do określonej części terytorium kraju, może okazać się konieczne ustalenie, czy dana osoba nie może znaleźć skutecznej ochrony w innej części swojego własnego kraju, dokąd zgodnie z rozsądkiem mogłaby się przeprowadzić, w celu sprawdzenia, czy został spełniony warunek ustanowiony w art. 1A Konwencji genewskiej, a mianowicie, że dana osoba „nie może lub nie chce z powodu tych obaw (przed prześladowaniem) korzystać z ochrony państwa”.

9. Uchodźca *sur place*

Obawy przed prześladowaniem nie muszą konieczne występować w momencie wyjazdu ubiegającego się o azyl ze swojego kraju pochodzenia. Jednostka, która nie miała żadnego powodu do obaw przed prześladowaniem, opuszczając swój kraj pochodzenia, może później zostać uchodźcą *sur place*. Uzasadnione obawy przed prześladowaniem mogą wynikać z faktu, że sytuacja w jego kraju pochodzenia zmieniła się od czasu jego wyjazdu, co ma dla niego lub dla jego działań poważne konsekwencje.

W każdym przypadku cechy jednostki upoważniające do ubiegania się o status uchodźcy muszą być władzom kraju pochodzenia znane lub władze te mogłyby się o nich dowiedzieć, aby można było uzasadnić obawy jednostki przed prześladowaniem.

9.1. Obawa wynikająca z nowej sytuacji w kraju pochodzenia powstałej po wyjeździe

Zmiany polityczne w kraju pochodzenia mogą uzasadniać obawę przed prześladowaniem, wyłącznie jeżeli ubiegający się o azyl może wykazać, że gdyby wrócił, w wyniku tych zmian miałby osobiste powody do obawy przed prześladowaniem.

9.2. Obawa w związku z działalnością poza krajem pochodzenia

Status uchodźcy może zostać przyznany, jeżeli działania, które spowodowały obawę ubiegającego się o azyl przed prześladowaniem, stanowią wyraz i kontynuację przekonań, które posiadał w swoim kraju pochodzenia lub obiektywnie mogą być uznane jako konsekwencja cech jednostki upoważniających do ubiegania się o status uchodźcy. Jednakże taka kontynuacja nie może być wymagana, w przypadku gdy zainteresowana osoba nie była jeszcze w stanie wyrobić sobie przekonań z powodu wieku.

Z drugiej strony, jeżeli osoba jasno wyraża swoje przekonania głównie dla stworzenia koniecznych warunków do bycia uznanym za uchodźcę, jej działania nie mogą dostarczyć powodów do uznania jej za uchodźcę; nie pozbawia to jej prawa do uniknięcia przymusowego powrotu do kraju, gdzie jej życie, nietykalność cielesna lub wolność byłyby w niebezpieczeństwie.

10. Sprzeciw sumienia, niestawienie się do służby wojskowej i dezercja

Obawy przed ukaraniem za sprzeciw sumienia, niestawienie się do służby wojskowej lub dezercję są rozpatrywane indywidualnie. Same w sobie nie są wystarczające jako uzasadnienie do uznania statusu uchodźcy. Kara musi zostać oceniona, w szczególności zgodnie z zasadami określonymi w pkt 5.

W przypadku niestawienia się do służby wojskowej lub dezercji status uchodźcy musi zostać przyznany zainteresowanej osobie, jeżeli warunki, w jakich odbywa się służba wojskowa, same w sobie stanowią prześladowanie.

Podobnie status uchodźcy może zostać przyznany w świetle wszystkich pozostałych wymogów definicji, w przypadkach kary za sprzeciw sumienia, rozmyślne niestawienie się do służby wojskowej lub dezercję z powodu

sumienia, jeżeli wykonywanie obowiązków wojskowych przez zainteresowaną osobę miałoby wpływ na doprowadzenie jej do uczestniczenia w aktach objętych klauzulami wyłączającymi wymienionymi w art. 1 ust. F Konwencji genewskiej.

11. **Pozbawienie statusu uchodźcy** (art. 1C)

Ewentualne cofnięcie statusu uchodźcy, na mocy art. 1C Konwencji genewskiej, jest zawsze rozpatrywane indywidualnie.

Państwa Członkowskie powinny dołożyć wszelkich starań, poprzez wymianę informacji, aby wszędzie, gdzie jest to możliwe, ujednolicić ich praktykę stosowania klauzul pozbawiających z art. 1C.

Okoliczności, w jakich klauzule pozbawiające, wymienione w art. 1 ust. C, mogą być stosowane, powinny mieć charakter zasadniczy i być ustalane obiektywnie i w sposób umożliwiający ich sprawdzenie. Informacje dostarczane przez Ośrodek Informacji, Dyskusji i Wymiany Doświadczeń w Sprawach Azylu (Cirea) oraz UNHCR mogą być w tej sytuacji bardzo przydatne.

12. **Artykuł 1D Konwencji genewskiej**

Każdy, kto umyślnie odmawia ochrony i pomocy określonej w art. 1D Konwencji genewskiej, automatycznie pozostaje poza tą Konwencją. W takich przypadkach status uchodźcy jest zasadniczo ustalany zgodnie z art. 1A.

13. **Artykuł 1F Konwencji genewskiej**

Klauzule wymienione w art. 1F Konwencji genewskiej opracowane są, aby wyłączyć spod ochrony Konwencji osoby, które nie mogą korzystać z ochrony międzynarodowej z powodu ciężaru zbrodni, jakich dokonały.

Można je stosować również w przypadku, gdy czyny ujawnią się po przyznaniu statusu uchodźcy (patrz pkt 11).

Wobec poważnych następstw takiej decyzji dla ubiegającego się o azyl art. 1F musi być stosowany z ostrożnością, po sumiennym rozważeniu i zgodnie z procedurami ustanowionymi w prawie krajowym.

13.1. **Artykuł 1F lit. a)**

Zbrodnie określone w art. 1F lit. a) są zbrodniami określonymi w międzynarodowych dokumentach, przyjętych przez Państwa Członkowskie i w rezolucjach przyjętych przez Narody Zjednoczone lub przez inne międzynarodowe lub regionalne organizacje w zakresie, w jakim zostały przyjęte przez Państwa Członkowskie.

13.2. **Artykuł 1F lit. b)**

Dotkliwość możliwego prześladowania będzie wzięta pod uwagę przy rozpatrywaniu natury przestępstwa, o które dana osoba jest podejrzewana.

Szczególnie okrutne działania, nawet jeżeli wykonywane w rzekomo politycznym celu, mogą zostać uznane jako poważne niepolityczne zbrodnie. Dotyczy to zarówno uczestników zbrodni, jak i podżegaczy.

13.3. **Artykuł 1F lit. c)**

Cele i zasady wymienione w art. 1F lit. c) są przede wszystkim celami i zasadami ustanowionymi w Karcie Narodów Zjednoczonych, która określa obowiązki Państw Stron we wzajemnych stosunkach, w szczególności w celu utrzymania pokoju i w odniesieniu do praw człowieka i podstawowych wolności.

Artykuł 1F lit. c) ma zastosowanie do przypadków, w których zasady te zostały naruszone, i jest skierowany w szczególności do osób na wysokich stanowiskach w państwie, które na mocy swych obowiązków wydało polecenie lub użyło swojej władzy do dokonania czynu sprzecznego z tymi celami i zasadami, jak również do osób, które jako członkowie sił bezpieczeństwa, były nakłaniane do wzięcia na siebie osobistej odpowiedzialności za wykonanie takiego czynu.

W celu ustalenia, czy czyn można uznać za sprzeczny z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych, Państwa Członkowskie powinny wziąć pod uwagę konwencje i rezolucje przyjęte w tym zakresie pod auspicjami Narodów Zjednoczonych.

Sporządzono w Brukseli, dnia 4 marca 1996 r.

W imieniu Rady

P. BARATTA

Przewodniczący